

Iliada. Odiseea. Eneida

*Repovestire pentru copii
de George Andreeșu
Prefață de Lucian Pricop*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ANDREESCU, GH. DEM.

Iliada, Odiseea, Eneida : Homer, Publius Vergilius Maro repovestire pentru copii de George Andreescu ; pref. de Lucian Pricop. - Ed. a 2-a - București : Cartex 2000, 2018

ISBN 978-973-104-775-1

- I. Homerus
- II. Vergilius Maro, Publius
- III. Pricop, Lucian (pref.)

821.14
821.124

Textul ediției de față este reprodus după:
George Andreescu, Iliada, Odiseea, Eneida, Repovestire pentru copii, Editura Ion Creangă,
 Colecția „Biblioteca școlarului“, București, 1979.

Au fost operate modificări privind
 ortografia aprobată de Academia Română.

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel/fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- e-mail: comanda.cartex@gmail.com
- O.P. 4, C.P. 184, București

CUPRINS

<i>De unde vin miturile grecești? (Lucian Pricop)</i>	9
ILIAZA	
Mărul de aur	13
Mânia lui Achile	19
Andromaca și Hector	34
Foc la corăbii	47
Împăcarea lui Achile	57
Moartea lui Hector	63
Ultimele zile ale Troiei	70
ODISEEA	
După arderea Troiei	74
Ciclopul Polifem	77
Circe vrăjitoarea	81
Zeii își amintesc de Ulise	94
Călătoria lui Telemac	98
Întoarcerea lui Ulise pe mare	106
În Itaca	117
Ziua răzbunării	129
Pace în Itaca	133
ENEIDA	
Arderea Troiei	138
Rătăcirea pe mare	149
La Cartagina	156
Infernul	171
În Italia	177
Lupta cu Turnus	185
Moartea lui Turnus	193

Dramă tragică în 18 acte după Epopa lui Homere

ANDREESCU, GH. (1871-1933)

Transl. Octavian Ganea / Ed. Publ. Minerva, Arad,

reeditare, preface și note de George Andreeșu, pref. de

Constantin Kirițescu / Ed. Minerva, Colecție Minerva, 1933.

ISBN 978-973-610-073-0

A. Andreeșu

Minerva Publishing House

www.minerva.ro

Editor: Octavian Ganea / Director: George Andreeșu

Proiect: Mihai Popescu / Design: Mihai Popescu

Tipărire: Tipografia Minerva / Imprimare: Minerva

Impresie: Minerva / Coperta: Minerva / Poza: Minerva

Cartea este publicată cu sprijinul Consiliului Național al Literaturii Române

ISBN 978-973-610-073-0 / ISSN 2283-6100

Minerva Publishing House / www.minerva.ro

Editor: Octavian Ganea / Director: George Andreeșu

Proiect: Mihai Popescu / Design: Mihai Popescu

Tipărire: Tipografia Minerva / Imprimare: Minerva

Impresie: Minerva / Coperta: Minerva / Poza: Minerva

Cartea este publicată cu sprijinul Consiliului Național al Literaturii Române

ISBN 978-973-610-073-0 / ISSN 2283-6100

Minerva Publishing House / www.minerva.ro

Editor: Octavian Ganea / Director: George Andreeșu

Proiect: Mihai Popescu / Design: Mihai Popescu

Tipărire: Tipografia Minerva / Imprimare: Minerva

Impresie: Minerva / Coperta: Minerva / Poza: Minerva

Cartea este publicată cu sprijinul Consiliului Național al Literaturii Române

ISBN 978-973-610-073-0 / ISSN 2283-6100

Minerva Publishing House / www.minerva.ro

Editor: Octavian Ganea / Director: George Andreeșu

Proiect: Mihai Popescu / Design: Mihai Popescu

Tipărire: Tipografia Minerva / Imprimare: Minerva

Impresie: Minerva / Coperta: Minerva / Poza: Minerva

HOMER ILIADA

Dl. Gh. Andreeșu a avut buna idee să redea Iliada într-o formă prescurtată, accesibilă și ca dimensiuni și ca expresiuni puterii de înțelegere a copiilor. Prezentată în acest „raccourci” îndemânatic, poema nu apare desfigurată. Dimpotrivă, autorul a avut dibăcia de a-i păstra frumusețile de prim ordin, degajându-le de mulțimea detaliilor, precum și talentul de a păstra vigoarea și farmecul stilului. Ca atare, povestirea ia înfățișarea unui basm, care se ascultă ori se citește cu viu și susținut interes. Plăcând, ea instruiește în același timp.

Iată de ce consider lucrarea d-lui Andreeșu ca deosebit de prețioasă și urez autorului ca succesul pe care-l merită să fie un îndemn pentru a o completa cu celelalte capodopere ale literaturii clasice, ce-i sunt atât de strâns legate: Odiseea și Eneida.

Prof. univ. Constantin Kirițescu, 1934

HOMER
ILIA

De unde vin miturile grecești?

Atunci când am ales să scriu un text introductiv pentru volumul *Iliada*, *Odiseea*, *Eneida*, repovestite în proză de George Andreeșeu, am privit, cu impaciență profesorului de istoria culturii, spre un demers de două ori riscant. Întâi de toate, pentru că am convingerea că textele numite „canonice“ (dar, mai ales, cele ale Antichității greco-latine) sunt citite cu o evlavie ce artificializează de cele mai multe ori. O mențiune în plus: nu e nevoie de cercetări sociologice pentru a observa incidența redusă a textelor antice pe lista preferințelor de lectură ale tinerilor români. Apoi, m-a preocupat (până la neliniște) promovarea unei cărți subintitulată „repovestire“. Diabolizarea acestui tip de „operă“, clasificat de academicii drept paraliteratură sau chiar pseudoliteratură, are un trecut, dar mai ales, un prezent stârjenitor și îl obligă pe interpret la o precauție critică suplimentară. Pe interpret, dar și pe cititorul obișnuit, nevoit uneori să-și ascundă cartea de vigilențele scolastice. Din aceste două motive, am decis să transcriu și să traduc din franceză aici un fragment dintr-un interviu mult mai amplu pe care l-am dat postului Radio France International, în martie 2012, în cadrul unui colcoviu internațional de la Paris, intitulat „Identitatea națională și identitățile culturale în Germania, Franța și Marea Britanie: o abordare critică“. Veți deduce din întrebările reporterului RFI că interviul a fost generat de o altă neliniște (mult mai „terestră“), nu a mea ci a studenților europeni, legată de prezența în curricula didactică a cursurilor de limbi clasice.

E o impresie care circulă de ceva vreme. Îmi amintesc de un raport elaborat de Ministerul Educației Naționale din Franța acum ceva ani asupra studierii limbii și culturii grecești în sistemul de învățământ secundar. Concluziile raportului au invalidat statistic teza inutilității, demonstrând că limba și cultura greacă, învățate în cadrul cursurilor optionale, au reprezentat alegerea elevilor cu rezultate remarcabile. De altfel, pentru a ieși din perimetru francez, vă invit să revedeți în jurnalele autentice ale elevilor germani de la sfârșitul secolului al XIX-lea raportarea la limbile clasice: aceeași oră de limbile moarte și același sentiment al inutilității reluării „obsedante“ a textelor homerice, dar și aceeași statistică a performanței asociate cunoașterii unor culturi „mortificate“. Dar, și un text (pe care-l reiau cu aproximație) dintr-un astfel de jurnal al unui oarecare: „Limba latină m-a ajutat să-l înțeleg pe Cervantes.“ Da, acest Tânăr, pe nume Coradin Burkhardt vorbește la 1897 despre lecturile sale din autori spanioli, francezi, italieni, probabil în original, prin mijlocirea limbii latine. Este foarte posibil, dat fiind procentajul de peste 80% prezente în vocabularul limbilor române de cuvinte cu etimologie latină. Ar mai fi de adăugat și faptul că alte 42 de limbi (altele decât limbile române) împrumută cuvinte din latină. Cu alte cuvinte, cunoașterea limbii latine facilitează învățarea limbilor moderne. Este valabil și pentru limba engleză, cu un lexic pe jumătate provenind din aceeași limbă latină.

Adică, cultura antică este cea care ne face compatibili pe noi, europenii?

Identici, dacă acceptați un joc... Nu trebuie să mergem la sfântul Augustin pentru a proba influența culturii greco-latine asupra spațiului european. La dilema utilității studiului culturilor antice, răspunsul meu este paradoxal: „La nimic!“ Cum tot la nimic nu ajută nici sirul lui Fibonacci, nici mecanica cuantică, nici chimia anorganică... Nu folosesc la nimic, cu excepția înțelegerii a ceea ce numim „cultură“. La nimic nu

ajută nici lectura *Iliadei*, a *Odiseei*, pentru că frumosul, emoția nu trebuie puse în ecuație utilitaristă.

De unde vin miturile grecești?

Ceea ce numim mitologie antică este ceea ce bătrâni le povesteau copiilor. Felul în care ne-a parvenit mitologia se datează marilor scriitori clasici: Homer, Hesiod, Vergiliu etc. Trăsătura distinctivă a mitologiei ține tocmai de statutul de poveste, în care, întotdeauna, se întâmplă evenimente excepționale și care nu propune vreo explicație teoretică. De teorie se ocupă tratatele filosofice sau istorice. Miturile sunt totuși cele care ne ajută să înțelegem, mai expresiv spus, să acceptăm că moartea eroilor este posibilă, în consecință, și a noastră. Pentru un copil, mitologia este sursa de răspunsuri la primele întrebări fundamentale. Mitologia propune o strategie de raportare la viață și la moarte, oferindu-ne o variantă de a ne vedea pe noi în sine în lume.

Atunci, mitologia antică furnizează o morală?

În această privință trebuie să facem o distincție între morala creștină și cea antică, greacă. Există și în această lume religie, dar o religie fără dogme și fără texte sacre. Preoții nu aveau pregătire teologică, orice individ (cetățean) care se dovedea loial statului putând deveni preot, chiar și întâmplător, prin tragere la sorți. Este în consecință o problemă de diferențiere între morala practicând vinovăția, păcatul, interdicția (ca în cazul creștinismului) și morala valorilor. Iar principala valoare, pentru greci, este binele. Sau identificarea frumosului cu binele. La Homer, toată cultura se învârtește în jurul frumuseții, ceea ce domină nefiind utilitarismul ci gustul libertății și al dezbatării intelectuale, pentru că acestea fac viață mult mai frumoasă.

Mulți istorici sunt sceptici în privința existenței în realitate a lui Homer!? Această dubitație schimbă ceva?

Nimic! Dacă Homer a existat sau nu îi privește strict pe istorici. *Iliada* și *Odiseea* există, iar fiecare dintre lecturile noastre (indiferente față de atribuirile auctoriale) probează acest fapt. Primele texte care intră în primele biblioteci sunt *Iliada* și

Odiseea. În secolul al IV-lea, Platon spunea că totul se găsește în Homer: morala, politica, ce sunt zeii, cum să construiesti, cum să muncești, să vorbești etc. Homer e un fel de creuzet al cunoașterii universale. Lucru valabil nu doar pentru Antichitate, ci și pentru Evul Mediu sau pentru clasicism.

Se mai poate naște un nou Ulise?

Nu putem să! Ar fi spre binele nostru dacă acest potențial Ulise ar fi asemenea celui antic. Dacă nu ar căuta gloria și și-ar dori doar să revină acasă pentru a îmbătrâni alături de soția și fiul său. Aventura sa pasionantă e o formă de cunoaștere a destinului, adică de găsire a propriei patrii, fără să renunțe la sine.

Drept încheiere vă invit să citiți *repovestirile* celor trei texte clasice, asigurându-vă că victoriile sau înfrângerile eroilor, tulburările zeilor, acțiunile semizeilor sunt la fel de pasionante precum jocurile pe computer, dar oferă în plus satisfacția participării la aventuri răscolitoare.

Lucian Pricop

MĂRUL DE AUR

Povestea spune că odinioară, în Grecia străveche, pe culmile înnoruite ale muntelui Olimp, sălășlaua zeii nemuritori, feriți de iscoditoarele priviri omenești. Acolo, în palatul de cleștar al lui Jupiter-Zeus, mai-marele între zei, s-a pornit într-o seară o petrecere cum n-a mai fost. Zeii toți s-au adunat în sala măreată a palatului, ci numai pe Discordia, pe zeița vrăjbei, pe buclucașa Eris, nu s-a gândit nimenei să poftescă.

Dar cruda zeiță a aflat la vreme de petrecerea zeiască și s-a răzbunat cumplit. Și iată cum: în tocul petrecerii, ea deschise cu trăsnet ușile de aramă ale palatului străveziu, se opri în prag și privi îndelung, batjocoroitoare, asupra zeilor fără de griji. Unii dănsuiau, alții cântau sau râdeau în hohote. Văzând-o împietrită în ușă, fioroasă cum era, cu șerpi în păr și cu panglici însângerate pe frunte, zeii înghețără de spaimă, cât erau ei de mândri și de puternici. Știau doar că au mâniat-o, și acum se așteptau la crunta ei răzbunare.

Minune însă! De astă dată, zeița vrăjbei nu se clinti din ușă, oricât o îmbie prea-măritul Jupiter cu rugăminți de iertare. Ea scoase din sân un măr de aur, îl ridică în văzul tuturora, apoi îl aruncă în mijlocul dățuitoarelor, strigând: „Celei mai frumoase dintre voi!“ Și fără să mai rostească o vorbă, Eris-Discordia se duse în treburile ei – și dusă fu.

Dar cine ar putea crede că mânia ei s-a mistuit aşa de lesne? Vai, cum se leagă întâmplările lumii una cu alta! Dintr-o vorbă dulce, o mare năpastă căzu pe capul zeilor, dar mai cu seamă pe bieții oameni, cu nimic vinovați de jignirea adusă crudei zeițe. Eris plecase, dar zeii își pierduseră voia bună, dansurile încetară,

muzica se stinse, hohotele amuțiră. Presimțirea primejdiei nu-i mai părăsi după aceea pe zei. Până și frumoasele zeițe nu mai cuteză să ceară mărul pentru a se făli cu frumusețea lor.

Treceră zile, poate și săptămâni, iar mărul nu fu dat nimănui! Dar într-o bună zi se înfațisă lui Jupiter fiica sa Venus-Afrodita, frumoasa între frumoase, zeiță a dragostei și frumuseții, născută din spumele mării. Venus ceru tatălui ei ceresc mărul de aur, socotind că nimeni nu poate fi mai frumoasă decât ea. Tatălui atotputernic i se lumină chipul de zâmbet, văzând pe fiica sa iubită, și nu lipsi mult să-i întindă mărul. Dar atunci sosi valvârtej Palas-Atena-Minerva, frumoasa zeiță a înțelepciunii. Minerva ceru și ea mărul de aur.

Jupiter, cu inima împărțită între două fiice atât de dragi, șovăi îndelung și păstră tăcere. Dar după ele se ivi, cu înfațisare semeață, frumoasa Hera-Junona, soția cicălitore și geloasă a lui Jupiter-Zeus. El nu mai știu ce să spună. Era frumoasă Venus, dar nici celealte nu erau mai prejos.

— Dragele mele, zise el până la urmă, de ce să vă judec eu pe voi? Nu ar fi mai bine oare să cerem părerea altui zeu, care să nu aibă de judecat o soție și două fiice, tot atât de frumoase și de dragi inimii sale? Și Jupiter își îndreptă privirile către zeii de față, întrebându-i: „Cine dintre voi vrea să fie judecător?”

Zeii coborâră privirile în pământ și, unul câte unul, se risipiră în palat. Știau ei ce înseamnă să se pună rău cu zeițele cele mari, și mai ales cu Hera-Junona!

— Iată, zeii nu vor să vă judece, zise Jupiter. Căutați mai bine un om pământean care s-o facă!

Zeițele se învoiră și porniră în zbor să caute un om. Venus-Afrodita îl găsi cea dintâi. Era un ciobănaș frumos, cu ochi albaștri și plete bălaie, pe care ea, când călătorea dincolo de mare pe țărmurile Troiei, îl vedea adesea trecând cu albele sale oițe. Îl chemea Alexandru-Paris și era al doilea dintre cei cincizeci de copii ai Hecubei și ai bătrânlului Priam, regele Troiei. Și era Tânărul Paris un arcaș neîntrecut. Și era vestit prin curajul cu care întâmpina fiarele la vânătoare. Dușmanii Troiei se temeau de el. Fecioarele troiene îl pierdeau din ochi și-l urmăreau în visurile lor de tinerețe. Zeița Venus-Afrodita ieși în calea mândrului arcaș, în toată strălucirea ei zeiască. Ci, viteazul Paris nu se înfricoșă; el ridică ochii cutezători și întâlni privirile zeiței, care-i vorbi astfel:

— Prea-frumosule arcaș, nu socotești oare că și-a venit și te odată vremea să mai părăsești codrii și turmele? Nu ai simțit niciodată bătând în pieptul tău o inimă dormică de iubire? Vai, dacă ai fi văzut vreodată pe fiica lui Jupiter și a Ledei, pe Elena cea născută dintr-un ou, și care trăiește acum la curtea lui Menelaos, regele Spartei! Nici poveștile străbune nu pomenesc vreo zână frumoasă ca ea. Dacă vrei să-ă asemuiesci cu cineva, apoi numai cu zeița frumuseții îi poți afla asemănare.

— Vai, gemu Paris, dacă ar fi frumoasă ca tine, cum aş iubi-o! Dar de ce să mă îmboldești cu un simțământ care niciodată nu va găsi împlinire?

— Spune-mi doar, frumosule ciobănaș, dacă te îmbie gândul să-o vezi măcar o dată pe fiica Ledei! Ceea ce va urma îți va arăta cât de mare este puterea mea și a fiului meu. Cine nu știe că micuțul meu Eros-Cupidon e în stare să-l întească și pe tatăl nostru ceresc cu săgețile vrăjite ale iubirii? Te voi face fericit, viteazule arcaș. Cea mai frumoasă femeie va fi a ta. Dar mai întâi te rog să-mi împlinești o rugămintă. Iată! Minerva, Junona și eu căutăm un judecător care să hotărască cine este mai frumoasă dintre noi. Celei mai frumoase, el va dărui mărul de aur pe care Jupiter îl ține acum în păstrare. Și pentru ca judecata să fie mai nepărțititoare, tatăl nostru ceresc a poruncit ca un om muritor să judece între noi, iar nu un zeu. Iată ce glorie nemuritoare te așteaptă, frumosule Paris! Vei fi judecătorul zeilor. Nici un om nu a primit până acum atâtă cinstire de la noi.

— Voi îndeplini rugămintea ta, zeiță, răspunse arcașul.

Și aşa s-a întâmplat că Paris cel frumos urcă într-o zi către împărăția lui Jupiter, pe muntele Ida, împreună cu Hermes-Mercur, trimisul lui Jupiter și curier al zeilor. Judecând între cele trei zeițe, Paris n-a stat prea mult la gânduri, ci a întins Venerei mărul, zicându-i:

— Tu ești cea mai frumoasă!

Venus luă triumfătoare mărul din mâna Tânărului judecător, dar cele două zeițe înfrânte își ascunseră durerea în tăcere adâncă. Cum se va stinge focul din inima lor? Junona și făcu în gândul ei jurământ de răzbunare împotriva nesocotitului muritor. Ea jură să se răzbune pe toți ai lui și pe frumoasa Troie. Cenușă să se aleagă de cetatea scăldată în aur! Doar nu zadarnic a visat

mama Hecuba – când a purces grea cu Paris – că i s-a aprins o flacără mistuitoare în pântece. Și nu zadarnic, după naștere, tatăl Priam, vestit de zei, a lepădat pe copil în codri, unde a fost alăptat de o ursoaică. Acestea toate erau semne rele la troieni, iar Junona nu voia să-i scape prilejul.

Și nu avu prea mult de așteptat mâniaoasa Junona, că Venus-Afrodita, nebănuind ce mocnea în inima ei, o ajută fără de voie. Ea întâmpină într-o seară pe ciobănașul Paris, tocmai când el se întorcea cu oile la Troia, cîntând voios ca de obicei. Poate că flăcăul cugeta în sinea lui la Elena și la norocul făgăduit de zeiță. Ea îl opri și-i grăi astfel:

– Nu te-am uitat, frumosule ciobănaș. Am venit să-ți plătesc binele pe care mi l-ai făcut. Spune-mi, oare mai cugetă la frumoasa Elena cea născută dintr-un ou, fiica lui Jupiter și a Ledei?

Și Tânărul îi răspunse:

– Zi și noapte îmi răsună în urechi vorbele tale, frumoasă zeiță. Sfătuiește-mă, deci, ce trebuie să fac spre a ajunge la ea. Și-i răspunse Afrodita:

– Iată ce vei face! Cum ajungi acasă deseară, du-te la tatăl Priam și-l roagă să-ți pregătească o corabie poleită cu aur! Ia cu tine o mână de oameni tineri, apoi întinde pânzele și călătorește la Sparta! Nu uita că Menelaos e prieten cu tatăl tău și du-i veste de la dânsul ca să te primească ca pe un frate! Eu te voi urmări și te voi ajuta pas cu pas.

Corabia fu gata, iar Tânărul Paris plecă îndată la Sparta, în regatul lui Menelaos. Cum ajunse acolo, Menelaos îl întâmpină ca pe un frate, apoi plecă în călătorie, lăsând pe oaspete în casă. Iar când Paris trebui să se înfățișeze Elenei, Afrodita ceru ajutorul fiului ei, Cupidon-Amor. Acesta coborî în palatul lui Menelaos cu arcul și săgețile sale fermecate, care strecurau în inimi otrava binecuvântată a iubirii. Abia ridică ochii frumoasa Elena asupra feciorului lui Priam, când Cupidon-Eros, zeul copilaș, făcu să aļunece din arcu-i săgeata lină, drept în inima ei. Din clipa aceea, Elena fu cuprinsă de o dragoste mistuitoare pentru oaspetele soțului. Săgeata micului zeu îi zdrobise orice împotrivire. Inima ei clocotea de arșiță neierătătoare.

Dar șaghalnicul zeu atinse din treacăt, cu săgeata-i vrăjită, chiar pe Tânărul Paris. Aceasta, îndrăgostit de frumoasa Elena, uită de

prietenia tatălui său cu Menelaos, uită până la urmă de sine însuși. El nu mai cugetă la alta, decât cum să răpească pe femeia iubită. Dar mai presus de dragostea lor, există o lege pe care ei nu o pot călca. Elena este soția lui Menelaos și nu-l poate părăsi ca să se cunune cu Paris. Junona-Hera, zeița a nunții, era singura care putea face și desface căsniciile între oameni și chiar între zei.

Junona, știind aceasta, o întâmpină pe Afrodita și-i vorbi cu prefăcută dragoste:

– Bine te mai pricepi, șireato, să înlănțui pe muritori, mai ales când mergi mână-n mână cu fiul tău nebirituit! Dar de ce n-ai venit din prima clipă să-mi mărturisești necazul tău? Credeai, poate, că mie nu-mi surâde căsnicia pe care vrei s-o legi? Dimpotrivă, perechea pe care o îndrăgești e potrivită. Hai, deci, să împlim amândouă ceea ce tu singură ai început! Să ducem la Troia, în cetatea dragă ţie, pe Elena, cea mai frumoasă femeie, împreună cu cel mai chipos dintre fiili lui Priam! Eu voi dezlega-o de căsnicia cu Menelaos și o voi cununa în lege cu Paris cel frumos.

Venus-Afrodita căzu repede la învoială. Și astfel, după sfatul zeițelor, peste noapte Paris răpi pe frumoasa Elena cu averile ei din casa lui Menelaos și fugi cu ea peste mare până la Troia. Aici ei așezară un nou cămin cu temei la curtea lui Priam, cu învoirea zeilor.

De-acum se dă pe față gândul Junonei. Ea își aduse aminte că mai demult, când Elena era o copilă de numai doisprezece ani, ajunsese vestită în lumea întreagă pentru frumusețea ei și că regele Tezeu, întemeietorul Atenei, o furase de la casa părintească. Abia Tânărul, când frații ei, gemenii Castor și Polux, crescuseră mai mari, au adus-o cu greu acasă. După aceea au venit cei mai slăviți eroi ai vremii s-o pețească, iar printre ei erau și Agamemnon, fratele lui Menelaos, și chiar viteazul Achile. Era și istețul Ulise, cel îndrăgit de Minerva, zeița înțelepciunii. Între peștori s-a născut o mare vrajbă, și ei erau aproape să se bată. Atunci înțeleptul Ulise, sfătuit de Minerva, a vorbit astfel peștorilor:

– Viteji din toate colțurile lumii! Să nu ne certăm pentru o femeie, oricât este ea de frumoasă, dacă ea nu voiește să meargă în casa nici unuia dintre noi! Iar dacă cineva o să izbutească s-o ieie cu șiretenie sau cu puterea, atunci mă gândesc cu groază ce războaie se vor dezlănțui în bietele noastre cetăți. De aceea socot că e mai bine ca alegerea soțului ei s-o facă însăși Elena. Apoi,

să ne legăm cu jurământ pe viitor! Dacă cineva va cuteza să o răpească pe Elena din casa soțului, atunci noi cu toții, cu armatele noastre, să ne ridicăm laolaltă ca să-l pedepsim. Elena să fie astfel adusă din nou în casa soțului ei.

Peștiorii l-au ascultat pe Ulise, iar Elena a ales pe Menelaos. Alegerea ei a fost chezășuită de toți eroii greci.

Junona hotărî acum să le aducă aminte tuturora legătura pe care au făcut-o la nunta Elenei. Ea trimise crainici zeiești; se înfățișă în visuri tuturor regilor Greciei și-i îndemnă să-și respecte cuvântul de odinioară. Ei toți i se supuseră, ci numai viteazul Achile nu se arăta nicaieri.

Achile, fiul zeiței Tetis și al muritorului Peleu, era sortit să moară Tânăr dacă va cunoaște gloria. Ca să-l ferească de moarte, zeița Tetis îl duse la curtea Regelui Licomedes, îl îmbrăcăse femeiește și-l pusese să toarcă lână alături cu fetele acestui rege. Numai istețul Ulise izbuti să-l scoată la iveală. El îmbrăcă veșmintele de neguțător și intră în palatul Regelui Licomedes, aducând giuvaeruri și pânze de preț. Printre giuvaeruri, el furișă o sabie strălucitoare. Fetele de rege luară fiecare câte un giuvaer sau pânze subțiri, dar viteazul Achile prinse îndată sabia. Ulise îl strigă pe nume, și astfel fu descoperit vicleșugul. Achile părăsi palatul și pe fetele Regelui Licomedes și, în fruntea mirmidonilor săi, porni către cetatea Troiei, pe multe și mândre corăbii.

Dimpună cu el se îndreptau acum către cetatea troiană, pe mii de corăbii, cei mai străluciți dintre eroii Greciei străvechi. Printre ei se zăreau de departe viteazul Ajax telomonianul cu scutul cât un turn de cetate, Idomeneu din Creta, Diomede cel neînfricat, bătrânul Nestor neîntrecut în sfaturi, doctorul Mahaon în veșnică luptă cu moartea, căreia-i smulgea pe cei atinși de săgeți ascuțite ori de săbii tăioase.

Ulise cel isteț și prietenul său, bălanul Menelaos, erau nelipiti de la sfaturi și trudă.

Dar pe deasupra tuturora, toți regii aleseaseră pe fratele lui Menelaos, pe Agamemnon, să fie rege peste regi și să cârmuiască oștile fără de număr pe valuri dușmanoase și în războiul troian, fiind cel mai curajos, mai cumpătat și cu sufletul neînfrânt. Stând la prora corăbiei, îmbrăcat în armura scânteietoare, Agamemnon părea mai curând un zeu care poruncește valurilor și le supune.

MÂNIA LUI ACHILE

Trecură ani de la răpirea Elenei, iar de la sosirea grecilor-ahel pe țărurile Troiei mai trecură nouă ani împliniți. După atâtă vreme însă, nici aheii n-au cucerit cetatea bogată a Troiei, nici troienii n-au izbutit să arunce pe ahei în mare, aprinzându-le corăbiile. Zidurile Troiei rămâneau mereu în picioare, iar grecii-aheli, ca să-și facă rost de sclavi, de merinde și de aur, se năpuseau adesea asupra vecinilor Troiei pe care nu-i adăposteau zidurile de piatră.

Așa căzu în mâinile lui Agamemnon frumoasa Hriseida, fiica preotului Hriseu, slujitorul zeului Apolon-Soarele. Iar bătrânul preot cu plete albe se opri curând în fața cortului lui Agamemnon. El sosi, mânat de dragostea părintească, cu multe și bogate daruri, ca să-și ceară înapoi copila de la căpetenia aheilor. El se rugă astfel:

– Agamemnon, aheu războinic, să-ți ajute zeii ce sălășluiesc în Olimp să răstorni cu puterea brațelor tale cetatea lui Priam! Să ajungi din nou fericit la vatra părintească! Dar ia aminte, rege mare, că noi nu-ți suntem dușmani! Noi nu am ajutat pe troieni împotriva aheilor. Dă-mi înapoi copila dragă, pe Hriseida, în schimbul bogatelor mele danii de răscumpărare! Fie-ți teamă de Jupiter și de feciorul său Apolon, care aruncă raze fierbinți din cerul înalt.

Agamemnon nu voia nici să-l audă. El înfruntă pe bătrân cu dărzenie:

– Moșnege, pleacă din fața mea! Să nu-mi mai răsari altă dată în cale în preajma corăbiilor noastre! Ia-ți drumul înapoi, căci altminteri zadarnică îți va fi apărarea toiagului sfânt al